

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Nartvik, N., Kankaanpää, J. & Vainionpää, J. (2023) Etähoivan valmennuspaketti osana GerDigiGame-peliä : Digitaalisessa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojen vahvistaminen ikääntyneiden hoitotyössä, ESR-rahoitteinen kehittämishanke (2022–2023). Teoksessa Outinen, H. & Vainionpää, J. (toim.) GerDigiGame – teknologiataitoja ikääntyneiden hoitotyöhön. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja, sarja B, raportteja 147, s. 59-63.

URL: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7266-88-5>

Etähoivan valmennuspaketti osana GerDigiGame-peliä

Digitaalisessa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojen vahvistaminen ikääntyneiden hoitotyössä, ESR-rahoitteinen kehittämishanke (2022–2023)

Niina Hartvik, Jaana Kankaanpää ja Jaana Vainionpää

Etähoiva ja etähoivan osaamisvaatimukset

Digitalisoituvassa yhteiskunnassa etähoiva ja etähoito ovat kasvava muoto tarjota terveydenhuollon palveluita. Etähoiva ja sen rinnakkaiskäsite etähoito voidaan määritellä asiakkaan hoidoksi, ohjaukseksi ja tukemiseksi terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Olennaisena osana etähoivaan ja etähoitoon kuuluvat tietoverkko ja tekniikka, joita hyödynnetään palvelun tarjoamisessa. Etähoivassa asiakas ja ammattilainen eivät ole samassa tilassa, vaan saavat puhe- ja kuvayhteyden toisiinsa teknologioiden avulla. Lisäksi etäyhteydellä voidaan tarkkailla asiakkaan terveydentilaa, kuten verensockeria tai verenpainetta kytkemällä etähoitojärjestelmään edellä mainittujen mittaamiseen soveltuvia välineitä. (TEPA-termipankki n.d.)

Etähoivan työntekijöiltä vaaditaan erityisosaamista, sillä työntekijän täytyy kliinisten taitojen lisäksi omata myös teknologiataitoja. Van Houwenlingen ym. (2016) ovat tunnistanee neljätoista etähoivatyössä tarvittavaa osaamistarvetta. Tunnistettuja tarpeita ovat mm. valmennusosaaminen, kyky yhdistää kliininen osaaminen etähoitotyöhön, kommunikaatio-osaaminen, kliininen tietämys, eettinen tietoisuus ja työtä tukeva asenne. Lisäksi tutkimuksessa tunnistettiin spesifejä, etähoivatyön tekemiseen liittyviä kompetensseja, kuten lääkehoidon tai psykososiaalisen tuen antaminen. (van Houwenlingen

ym. 2016.) Etähoidon mukanaan tulee myös uudenlaisen eettisen osaamisen tarve suojella asiakkaiden ja potilaiden dataa (Wadmann & Hoeyer, 2018) sekä yksityisyyttä.

Riittävän osaamisen kerryttäminen etähoivatehtäviin vaati koulusta. Organisaatioiden on tärkeää tunnistaa työntekijöiden osaaminen, mutta vastuu oman osaamisen tunnistamisesta on myös terveydenhuollon ammattilaisilla itsellään (Henry ym. 2016). Koulutustarpeet ovat yksilöllisiä ja ovat riippuvaisia ammattilaisen olemassa olevaan kykyyn tehdä etähoivatyötä (Guise & Wiig 2017).

Tampereen seudun ammattiopisto TREDU ja Tampereen kaupungin KUPU-tiimin ovat aloittaneet jo ennen Pirkanmaan Hyvinvointialuetta yhteistyön etähoivassa työskentelevien hoitotyön ammattilaisten osaamisen kehittämiseksi. Yhteistyönä syntyvä valmennuspaketti on ESR-rahoitteisen (2022–2023) GerDigiGame-hankkeen alkaessa päätetty liittää osaksi hankkeessa luotavaa peliä. GerDigiGame-hankkeen alkuvaiheessa on puhuttu kuvapuhelinpalvelusta (KUPU-tiimi), mutta nykyään käytetään enemmän etähoivan termiä. Etähoiva-termin merkitys on laajempi hoiva- ja hoidollisten palveluiden tuottamisessa.

Etähoivan valmennuspaketti sote-alan ammatillisen vuorovaikutuksen kehittämiseen

ESR-rahoitteisen GerDigiGame-hankkeen peliin tulevan valmennuspaketin tavoitteena on sotealan ammattilaisten digitaalisessa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojen vahvistaminen. Valmennuspaketin teemat ovat vuorovaikutukseen liittyviä erityiskysymyksiä, kuten nonverbaalinen viestintä, eettiset kysymykset ja asenteiden vaikutukset vuorovaikutuksessa digitaalisessa ympäristössä.

Valmennuspaketin sisältöä suunniteltiin Superliiton ja Tredun yhdessä järjestämän työelämäyhteistyön SuperPäivän yhteydessä pidetyssä työpajassa joulukuussa 2022. SuperPäivä pidettiin Tredu Pyynikillä yhdessä Tredu hanketoimijoiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Näitä olivat

TampereMissio, Kotipirtti, Nurmikoti, Pirkanmaan Muistiyhdistys ja Artteli kumppanuustalo. Työpajaan ja valmennuspaketin sisällön suunnitteluun osallistuivat Tredun GerDigiGame- hanketoimijoiden ja Tampereen kaupungin kotihoidon kuvapuhelinpalveluiden esihenkilön, sairaanhoitajan ja VideoVisit-etähoitopalvelun sisällön tuotosta vastaavan lähihoitajan kanssa. Työpajassa esiteltiin työvaiheessa oleva valmennuspaketti sekä yleisimmin kotona asumisen tukemiseen tarkoitettuja hyvinvointiteknologiavälineitä, joita pääsi myös käytännössä testaamaan.

GerDigiGame-hankkeen työpajassa selvitettiin etähoivan yleisyyttä ja siihen liittyvän hoitajien osaamisen kehittämisen tarvetta sekä olemassa olevaa osaamista. Lähtökohtana oli, että etähoivan tarve Pirkanmaan hyvinvointialueelle siirryttäessä tulee lisääntymään ja laajentumaan merkittävästi myös Tampereen ympäristökuntiin. Tämä tulee haastamaan henkilökunnan osaamista. Osa hoitohenkilökunnasta saattaa olla etähoivaa tuottaessaan välillä kenttätyössä ja välillä etähoivan piirissä kotihoidon toimistolla. Isommassa yksikössä etähoivapalvelut voivat olla keskitettyjä ja osaamista etähoivaan saattaa olla jo enemmän. Myös työnkiertoa etähoivan toteutuksesta tehdään suunnitelmallisesti.

Työpajan tuotos keskittyi digitaalisessa ja virtuaalisessa ympäristössä toteutettavaan vuorovaikutukseen ikääntyneen ihmisen kanssa. Työpajassa todettiin, että etähoivan ja kuvapuheluiden toteutuksessa tulisi kiinnittää huomiota asiakaslähtöisyyden ja eettisyyden näkökulmiin. Asiakkaan lisäksi myös omaisen näkökulma tulee huomioida. Lähtökohtaisesti kuvapuhelinpalveluissa asiakastytyväisyys on ollut hyvää, mutta se vaatii palvelutarpeen arvioinnista vastaavilta hyvää ammattitaitoa. Jotta etähoivan toteutus olisi eettisesti kestävällä tasolla, pitää palvelutarpeen arvioinnissa kiinnittää huomio asiakaslähtöisyyteen ja huomioida laaja-alaisesti, voidaanko asiakkaan tarpeisiin vastata etähoidon teknologioilla.

Etähoivan valmennuspaketin testaaminen käyttäjillä

Valmennuspaketin käyttöä kokeillaan ikääntyneiden asiakkaiden parissa yhdessä lähihoitajien kanssa sekä soteammattilaisille järjestettävissä GerDigiGame-hankkeen työpajoissa. Valmennuksissa ja eri työpajoissa kerätään palautetta suullisesti ja erilaisilla mittareilla ja arvioidaan valmennuspaketin kokemuksellisia vaikutuksia.

Ennen GerDigiGame-hankkeen päättymistä lokakuussa 2023 tehdään sähköinen kysely noin 10–20 kotihoidon työntekijälle Pirkanmaan hyvinvointialueella. Kyselyn tarkoituksena on selvittää hoitotyöntekijöiltä, miten hyvinvointialueen tulo on vaikuttanut etähoivan tuottamiseen ja onko digitaalisten taitojen vahvistumiseen kiinnitetty huomiota. Kyselyssä halutaan selvittää hoitotyöntekijöiden kokemuksia perehdytyspaketin hyödyntämisestä ja heidän näkökulmaansa valmennuspaketin käytön kohdentamisesta. Lisäksi halutaan tietoa perehdytyksen riittävydestä ja onko asiakaslähtöisyys sekä eettiset näkökulmat tarpeeksi huomioitu. Eettisestä näkökulmasta voi jatkossa selvittää, huomioidaanko etähoivassa asiakkaan ja hänen omaisiensa ääni ja toiveet, eli miten he tulevat kuulluksi.

Lähteet

Guise, V. & Wiig, S. 2017. Perceptions of telecare training needs in home healthcare services: A focus group study. *BMC Health Services Research* 17(1), 164.

Henry, B., Block, D., Ciesla, J., McGowan, B. & Vozenilek, J. 2017. Clinician behaviors in telehealth care delivery: A systematic review. *Advances in Health Sciences Education* 22(4), 869-888.

Kovanen, K. 2023. Palvelutarpeen jatkuva arviointi. Pirkanmaan Kati-hanke julkaisu. <https://innokyla.fi/sites/default/files/2023-0>.

TEPA-termipankki. n.d. Erikoisalojen sanastojen ja sanakirjojen kokoelma - Sanastokeskus. Verkkolähde. Viitattu 14.9.2023. <https://termipankki.fi/tepa/fi/haku/et%C3%A4hoiva>

van Houwelingen, C.T.M., Moerman, A.H., Ettema, R.G.A., Kort, H.S.M. & ten Cate, O. 2016. Competencies required for nursing telehealth activities: A delphi-study. *Nurse Education Today* 3950-62

Wadmann, S. & Hoeyer, K. 2018. Dangers of the digital fit: Rethinking seamlessness and social sustainability in data-intensive healthcare. *Big*

Data and Society, 5, 1–13. <https://doi.org/10.1177/2053951717752964>